Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător L.Mitrofan)
Dosarul nr. 2a-4513/23
2-22068824-02-2a-07122023

D E C I Z I E

17 aprilie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

în componenţă:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila
Grefierul: Irina Pîntea

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Ctitor Natalia, în interesele apelantului *****,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 octombrie 2023,

c o n s t a t ă :

La 17 mai 2022, reclamantul ***** a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenientul accesoriu Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova, solicitând dispunerea restituirii sumei amenzii contravenționale în sumă de 4000 lei din bugetul de stat, dispunerea compensării prejudiciului moral suportat în cuantum de 20000 lei din bugetul de stat, dispunerea compensării cheltuielilor de judecată cu titlu de costuri avocațiale pentru examinarea cauzei contravenționale în cuantum de 4000 lei de la bugetul de stat și compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de costuri avocațiale pentru examinarea prezentei cauze.

În motivarea acțiunii, reclamantul învederează că, la 21 noiembrie 2018, a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr 147278

și Deciziei agentului constatator al DGAUF Centru a SFS, Anatolie Caitaz, din 08 noiembrie 2018, cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 4000 lei pentru faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 263 alin. (1) Cod Contravențional: Desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrare la organul înregistrării de stat sau la o altă autoritate publică competentă conform legii ori cu act de înregistrare declarat nevalabil.

Susține că, prin Hotărârea judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 08 aprilie 2019, contestația a fost respinsă.

Afirmă că, la 01 iulie 2019, Hotărârea judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 08 aprilie 2019 a fost contestată cu recurs, despre care fapt a fost informat Pârâtul - SFS prin Petiția din 19 iulie 2019. La 18 iulie 2019, a recepționat prin poștă Hotărârea AH 0016588 din 10 iulie 2019 privind executarea silită a obligației fiscale și Notificarea nr 26/4-19/2-19-1866 din 10 iulie 2019 prin care i s-a comunicat despre o posibilă sechestrare a patrimoniului, fiind în acest sens tachinat, inclusiv prin apeluri telefonice.

Comunică că, fiind manipulat și înspăimântat în așa mod, în pofida faptului că Hotărârea judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 08 aprilie 2019, nefiind definitivă și contestată, a achitat amenda de 4000 lei la 23 iulie 2019.

Indică că, prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2019 a fost casată Hotărârea judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 08 aprilie 2019 prin care a fost respinsă Contestația asupra procesului - verbal cu privire la contravenție nr 147278 și deciziei agentului constatator al DGAUF Centru a SFS, Anatolie Caitaz din 08 noiembrie 2018, cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 4000 lei pentru faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 263 alin. (1) Cod Contravențional al RM și remisă cauza la rejudecare.

Precizează că, prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01 octombrie 2020 (devenită irevocabilă la 19 octombrie 2020) a fost admisă Contestația asupra procesului-verbal cu privire la contravenție din 08 noiembrie 2018, întocmit în baza art. 263 alin. (1) Cod Contravențional al RM, fiind încetat procesul contravențional, temei juridic fiind prevederile art. 441 alin. (1), lit. a) CC al RM - nu există faptul contravenției.

Specifică că, prin Cererea din 31 mai 2021, a solicitat Pârâtului - SFS restituirea sumei amenzii în sumă de 4000 lei, achitată cu titlu de amendă, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei din 08 noiembrie 2018 a agentului constatator al DGAF Centru a SFS, Anatolie Caitaz, ca urmare a anulării actului de sancționare prin Hotărârea judecătorească din 01 octombrie 2020 și a cheltuielilor de judecată în sumă de 4000 lei.

Menționează că, prin răspunsul din 11 iunie 2021 cu nr 26-15/1-13/68398, Pârâtul SFS a respins revendicările, solicitând în acest sens o Hotărâre

judecătorească (în pofida faptului că acest procedeu este posibil în mod extrajudiciar în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, nr 235 din 19.04.2017). Ulterior, ca urmare a adresării Cererii prealabile din 14 iulie 2021, Pârâtul SFS, prin răspunsul din 06 august 2021 și-a reiterat poziția de respingere, confirmând faptul că amenda, în mărime de 4000 lei, a fost achitată de reclamant la data de 23 iulie 2019.

Indică că, prin Cererea din 31 mai 2021, a solicitat Pârâtului - SFS restituirea sumei amenzii în sumă de 4000 lei, achitată cu titlu de amendă, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei din 08 noiembrie 2018 a agentului constatator al DGAF Centru a SFS, Anatolie Caitaz, ca urmare a anulării actului de sancționare prin Hotărârea judecătorească din 01 octombrie 2020 și a cheltuielilor de judecată în sumă de 4000 lei.

Comunică că, prin răspunsul din 11 iunie 2021 cu nr 26-15/1-13/68398, Pârâtul SFS a respins revendicările, solicitând în acest sens o Hotărâre judecătorească (în pofida faptului că acest procedeu este posibil în mod extrajudiciar în conformitate cu prevederile HG pentru aprobarea Regulamentului privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, nr 235 din 19.04.2017). Ulterior, ca urmare a adresării Cererii prealabile din 14 iulie 2021, Pârâtul SFS, prin răspunsul din 06 august 2021 și-a reiterat poziția de respingere, confirmând faptul că amenda, în mărime de 4000 lei, a fost achitată de reclamant la data de 23 iulie 2019.

Notează că, conform art. 383 alin. (3) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie; astfel, repunerea în drepturi prin prisma Codului Contravențional nu este altceva decât reabilitarea persoanei, în situația în care reabilitarea ca noțiune presupune reintegrarea în drepturile pierdute.

Relevă că, conjunctura redată atestă că încetarea procesului contravențional s-a realizat în temeiul art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, pentru neexistența faptului contravenției, aserțiune inserată în textul hotărârii judecătorești irevocabile, adoptată la 01 octombrie 2020 la examinarea contestației.

Menționează că, competența Agentului constatator al SFS (în circumstanțele relatate supra) este determinat prin art. 402 Cod Contravențional al RM, concomitent acesta fiind ținut de a respecta și aplica normele imperative ale Codului Contravențional în ceea ce privește calificarea acțiunilor ca fiind contravenție și, respectiv asumarea responsabilității juridice, în caz de aplicare eronată a cadrului legal și prejudicierea subiectului sancționat ilegal.

Susține că, la caz, speței date, potrivit practicii, este aplicabil cadrul legal, statuat prin prevederile Legii 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acestui raționament, inițial, precizează că, în sensul art. 1 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Afirmă că, în condițiile în care s-a anulat actul ce a dus la sancționarea contravențională, poate pretinde la recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu art. 384 Cod contravențional

Subliniază că, așa cum prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01 octombrie 2020, procesul - verbal și Decizia privind aplicarea sancțiunii contravenționale în cauză a fost anulat, fiind încetat procesul contravențional, este îndreptățit să solicite restituirea amenzii achitate și încasarea cheltuielilor de judecată, ordinea restituirii amenzilor contravenționale în urma anulării procesului - verbal contravențional fiind reglementată de Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite le organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Precizează că, suma de 4 000 lei, care a fost achitată cu titlu de amendă în condițiile descrise, urmează a fi încasată în beneficiul său de la bugetul de stat. Așa cum, procesul - verbal cu privire la contravenție a fost anulat, nerestituirea acestei sume persoanei care a achitat-o, poate fi considerată ca îmbogățire nejustificată a bugetului de stat, ceia ce este inadmisibil în conformitate cu prevederile art. 1979, art. 1981 alin. (2) Cod civil.

Accentuează că, dreptul la proprietate este garantat, fapt ce se regăsește în prevederile art. 46 din Constituția RM și art. 1 protocolul 1 CEDO. Consideră că, nu se poate trece cu vederea că legislația națională interzice îmbogățirea nejustificată, situație ce se regăsește în cazul dat, la caz, fiind probat faptul achitării amenzii în sumă de 4 000 lei, în baza unui proces - verbal cu privire la contravenție, care ulterior a fost anulat, iar Pârâtul SFS a refuzat compensarea/restituirea sumei vizate în mod extrajudiciar.

Mai invocă că, conform art. 5 alin. (1) a Legii nr.1545 din 25.02.1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul

Justiției”. La fel și art. 13 a Legii nr.1545 din 25.02.1998, prevede că, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe. Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume, iar art. 7 a Legii vizate prevedecă, persoanei fizice i se compensează sau i se restituie: e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică.

Referitor la compensarea prejudiciului moral suportat ca urmare a inițierii procesului contravențional și derularea ulterioară a acestuia, prin prisma art. 11 a Legii nr.1545 din 25.02.1998, invocă suportarea afecțiunilor de ordin moral ca urmare a celor expuse la compartimentul circumstanțelor de fapt, or, chiar din momentul audierii sale de către Agentul constatator la 08 noiembrie 2018 și perfectarea procesului-verbal cu privire la contravenție asupra sa a fost umilit, prin luarea depozițiilor în fața porții casei, în plină stradă, fiind vizualizată scena dată de vecinii săi (care, ulterior îl molestau cu întrebări...), nefiindu-i oferită posibilitatea (și nici explicat acest drept) de a contacta un apărător. Ulterior, a fost avertizat cu sechestrarea averii în caz de neachitare a amenzii de 4000 lei (atât prin scrisori, cât și prin apeluri telefonice), în pofida faptului că Pârâtul SFS cunoștea despre contestarea Hotărârii din 08 aprilie 2019, fiind impus de a achita suma amenzii prin ridicarea împrumuturilor de la apropiații săi - toate, având un impact psiho-emoțional acut negativ, însoțit de dezamăgiri în garanțiile legale și în activitatea autorităților publice, frustrări și afectarea ritmului obișnuit de viață, care au avut impact negativ inclusiv asupra familiei sale.

În drept, reclamantul și-a fundamentat cererea de chemare în judecată în temeiul dispozițiilor art. art. 4, 21, 46 din Constituția Republicii Moldova, art. art. 383, 384, 402, 441 Cod Contravențional, art. art. 1, 2, 3, 5, 11, 13 din Legea nr.l545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și a solicitat constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional de către Agentul constatator al SFS.

A solicitat compensarea în beneficiul reclamantului din bugetul de stat a prejudiciului material suportat prin achitarea sumei de 4000 lei cu titlu de amendă pentru contravenție; compensarea prejudiciului moral suportat de reclamant în circumstanțele descrise în prezenta cauză, în cuantum de 20000 lei în beneficiul reclamantului din bugetul de stat, compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de

costuri avocațiale pentru examinarea cauzei contravenționale, finalizată cu Hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 01 octombrie 2020, de la bugetul de stat în beneficiul reclamantului în cuantum de 4000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de costuri avocațiale pentru examinarea prezentei cauze, de la bugetul de stat în beneficiul reclamantului, în cuantum de 10000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 octombrie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 25 octombrie 2023, de avocatul Ctitor Natalia în interesele lui ***** a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 13 octombrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel a menționat că, prima instanță nu a aplicat speței date, în modul corespunzător prevederile Legii nr 1545/1998 privind prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, fiind ignorate modul de reparare a tendințelor de unificare a practicii judiciare, atât ale Curţii Europene, cât ale instanţelor de judecată naţionale, or, aceste sunt destul de constante în speţe similare.

Susține că, în speţa dată, Reclamantul/Apelant pretinde la constatarea încălcării dreptului său de a nu fi tras ilegal la răspundere contravenţională şi constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil în cadrul examinării procesului contravenţional, cu compensarea prejudiciului material, moral şi a cheltuielilor de judecată, suportate ca urmare a tragerii ilegale la răspundere.

Afirmă că, apelantul pretinde constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravenţională, or, această circumstanţă reprezintă o încălcare esenţială a drepturilor şi libertăţilor constituţionale ale Reclamantului/Apelant, în condiţiile în care art. 21 din Constituţia Republicii Moldova garantează persoanelor prezumţia nevinovăţiei.

Relevă că, Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, aplicabiă speţei date, este un remediu intern instituit pentru repararea eventualelor prejudicii cauzate prin lezarea dreptului garantat de art. 6 § 2 CEDO, este necesar de a se conduce de aprecierea dată de CtEDO prin echivalarea faptelor contravenţionale cu faptele penale şi de a aplica Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, fără anumite diferenţieri, respectiv, prin prisma recomandărilor Curţii Europene în această materie, prima instanţă trebuia să constate că circumstanţele speţei cad sub incidenţa legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a

prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Consideră oportun de a reliefa prevederile art. 7 lit. d) din legea sus citată, care stipulează că, în cazurile menţionate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite, iar potrivit art. 13 alin. (1) şi (2) din aceeaşi legea, prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe. Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume (conform art. 34 Cod Contravenţional al RM, amenda de 4000 lei, încasată de la Apelant, cu titlu de sancţiune pentru contravenţia imputată, a fost virată în bugetul de stat).

Precizează că, reieșind din esenţa art. 1 şi art. 5 a Legii 1545/1998, în coroborare cu art. 13 a Legii citate, Statul, reprezentat de Ministerul Justiţiei al RM este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti şi alte autorităţi publice, în competenţa şi atribuţiile căror se află constatarea şi examinarea proceselor contravenţionale cu atragerea la răspundere contravenţională şi aplicarea sancţiunii contravenţionale.

Notează că, aplicabilitatea în speţă a normelor respective, vine ca urmare a emiterii Hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) din 01.10.2020 (devenită irevocabilă la 19.10.2020) prin care a fost admisă Contestaţia Apelantului asupra Procesului verbal cu privire la contravenţie din 08.11.2018, întocmit în baza art. 263 alin. (1) Cod Contravenţional al RM, fiind încetat procesul contravenţional, temei juridic fiind prevederile art. 441 alin. (1), lit. a) CC al RM - nu există faptul contravenţiei.

Subliniază că, actul de dispoziție judecătoresc din 01.10.2020, putea şi trebuia fi supus aprecierii obiective de către prima instanţă şi întemeiată soluţia asupra revendicării apelantului de constatare a încălcării dreptului său de a nu fi tras ilegal la răspundere contravenţională şi constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil în cadrul examinării procesului contravenţional, or, circumstanţele constate prin Hotărârea din 01.10.2020, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (2) CPC al RM, urmau a fi luate în considerare, fără a fi probate suplimentar de Partea, care le invocă.

Reiterează că, în prezenta cauză, Apelantul/Reclamant invocă suportarea prejudiciilor materiale şi morale, ca urmare a derulării circumstanţelor, expuse mai sus, fiindu-i afectat dreptul constitituţional de prezumţie a nevinovăţiei şi tragerea ilegală la răspundere contravenţională, la caz prejudiciul material fiind de 8000 lei, constituit din sumele de 4000 lei, achitaţi cu titlu de amendă contravenţională şi

costuri de asistenţă juridică în sumă de 4000 lei, pe cauza contravenţională, finalizată cu Hotărârea din 01.10.2020.

Indică că, referitor la compensarea prejudiciului moral pretins şi suportat de Reclamantul/Apelant ca urmare a iniţierii procesului contravenţional în privnţa sa şi derularea ulterioară a acestui, prin prisma art. 11 a Legii nr.1545 din 25.02.1998, Reclamantul/Apelant invocă suportarea afecţiunilor de ordin moral ca urmare a celor expuse la compartimentul ,,Circumstanţe de fapt" ale Cererii de chemare în judecată (neapreciate de prima instanţă), or, Reclamantului/Apelant, chiar din momentul audierii sale de către Agentul constatator la 08.11.2018 şi perfectarea Procesului verbal cu privire la contravenţie asupra sa a fost umilit, prin luarea depoziţiilor în faţa porţii casei Reclamantului/Apelant, în plină stradă, fiind vizualizată scena dată de vecinii Reclamantului/Apelant (care, ulterior îl molestau cu întrebări...), nefiindu-i oferită posibilitatea (şi nici explicat acest drept) de a contacta un apărător; ulterior, Reclamantul/Apelant a fost avertizat cu sechestrarea averii în caz de neachitare a amenzii de 4000 lei (atât prin scrisori, cât şi prin apeluri telefonice), în pofida faptului că Agentul constatator cunoştea despre contestarea Hotărârii din 08.04.2019 (prima hotărâre pe cauza contravenţională, ulterior casată prin Decizia CAC din 09.10.2019), fiind impus de a achita suma amenzii prin ridicarea împrumuturilor de la apropiaţii săi - toate, având un impact psiho- emoţional acut negativ, însoţit de dezamăgiri în garanţiile legale şi în activitatea autorităţilor publice, frustrări şi afectarea ritmului obişnuit de viaţă, care au avut impact negativ inclusiv asupra familiei Reclamantului/Apelant.

Consideră, că prin prisma art. 41 a Convenţiei Europene suma revendicată cu titlu de comensare a prejudiciului moral de 20000 lei, ar fi una echtabilă.

Solicită admiterea apelului invocat. Casarea Hotărârii judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 13.10.2023, ca fiind neîntemeiată. Dispunerea admiterii Cererii de chemare în judecată, înaintată de ***** versus Ministerul Justiţiei al RM.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

În această ordine de idei, Colegiul civil conchide că potrivit materialelor cauzei, la 13 octombrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, astfel, instanţa de apel consideră apelul declarat la 25 octombrie 2023, ca fiind depus în termenul legal.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantului *****, avocatul Ctitor Natalia a solicitat admiterea apelului declarat, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

Reprezentantul intimatului Ministerului Justiției, Cachița Constantin, în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond fără modificări.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, Gogu Anatol în ședința de judecată a solicitat respingerea apelului ca nefondat cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, Colegiul civil consideră că apelul declarat de avocatul Ctitor Natalia în interesele lui ***** urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanţei de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Potrivit dispoziţiilor art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Concomitent, instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel

derivă reieşind din dispoziţiile art.373 alin. (1), (2), (3), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Instanța de apel constată că obiectul prezentei cereri de chemare în judecată constituie constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

Examinând cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată, instanța de fond a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, instanţa de apel constată că instanţa de judecată ierarhic inferioară, corect a ajuns la concluzia respingerii cerințelor reclamantului *****.

La această concluzie instanța de apel a ajuns din următoarele considerente.

Actele cauzei certifică faptul că, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator al DGAF Centru a Serviciului Fiscal de Stat, Caitaz Anatolie, cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale pentru faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 263 alin. (1) Cod contravențional, lui ***** i-a fost aplicată o amendă în mărime de 4000, 00 lei. (f.d. 11-13)

În baza Hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, dosar nr. 5-5224/2018, din 08 aprilie 2019, s-a respins contestația lui ***** împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator al DGAF Centru a Serviciului Fiscal de Stat, Caitaz Anatolie, ca neîntemeiată (f.d. 11-13)

S-a mai constatat că, reclamantul ***** a contestat hotărârea judecătorească nr. 5-5224/2018, din 08 aprilie 2019, iar prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, dosar nr. 4r-2541/19, din 09 octombrie 2019, s-a decis a casa

hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 08 aprilie 2019, prin care s-a respins ca neîntemeiată contestația lui ***** împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator din 08 noiembrie 2018 și a remite cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. (f.d. 15-19)

Pin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, dosar nr. 5r-3716/2019 din 01 octombrie 2020, s-a hotărât a admite contestația depusă de către *****, a anula procesul-verbal cu privire la contravenție din data de 08 noiembrie 2018 în privința lui ***** întocmit în baza art. 263 alin. (1) Cod 16 contravențional și a înceta procesul contravențional din lipsa faptei contravenției.

În motivare, instanța a constatat că nu sunt probe ce ar demonstra că la data de 08 noiembrie 2018, ***** a desfășurat activitatea de întreprinzător și că a primit careva remunerații, respectiv nu sunt probe ce demonstrează învinuirea adusă în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 236 alin. (1) al Codului Contravențional. Hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă prin necontestare. (f.d. 21-23)

Prin scrisoarea adresată Serviciului Fiscal de Stat, din 31 mai 2021, reclamantul ***** a solicitat restituirea sumei de 4000,00 lei, achitată cu titlu de amendă în baza procesului-verbal MF 147278 cu privire la contravenție și deciziei din 08 noiembrie 2018 a agentului constatator al DGAF Centru a SFS, Anatolie Caitaz, ca urmare a anulării actului de sancționare prin hotărârea judecătorească din 01 octombrie 2020, irevocabilă prin necontestare și compensarea cheltuielilor de judecată, suportate cu titlu de costuri pentru serviciile juridice, în baza ordinului de plată QL 913758 din 04 ianuarie 2021, în sumă de 4000,00 lei. (f.d. 24-25)

Prin scrisoarea nr. 26-15/1-13/68398 din 11 iunie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a informat reclamantul că, chestiunile ce țin de întoarcerea executării pedepsei cu amendă se soluționează de către instanța de judecată. A specificat că, în Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 04 octombrie 2020, dosar 5r-3716/2019 nu este dispusă restituirea amenzii în mărime de 4000,00 lei și a solicitat prezentarea actului judecătoresc irevocabil în care să fie dispusă expres restituirea sumei, copia documentului de plată și rechizitele bancare unde urmează a fi restituită suma. (f.d. 26)

La 14 iulie 2021, reclamantul a înaintat cerere prealabilă în adresa Serviciului Fiscal de Stat, prin care a solicitat repetat restituirea sumei de 4000, 00 lei achitată cu titlu de amendă, compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 4000, 00 lei cu titlu de asistență juridică, iar în cazul în care nu se va da curs pozitiv cererii prealabile, va sesiza instanța de judecată privind compensarea sumelor solicitate, încasarea prejudiciului moral în sumă de la 20000,00 lei până la 100000,00 lei și încasarea tuturor costurilor de asistență juridică. (f.d. 27-28)

Prin răspunsul nr. 26-15/1-13/89100 din 06 august 2021, Serviciul Fiscal de Stat a reiterat poziția sa și a comunicat reclamantului că se poate adresa instanței

de judecată competentă, fără a da curs cererii prealabile. (f.d. 29-30)

Conform art. 9 alin. (1), (2) lit. a)-h) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.

(2) Drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

În corespundere cu art.15 alin.(1) din Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora (art.19 Cod civil).

Conform prevederilor art.19 alin.(1) Cod civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat.

În conformitate cu prevederile art. 383 alin. (3) Cod contravențional, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.

Potrivit art. 384 alin. (2) lit. u), art.3^1 al Codului contravențional, persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional are dreptul: u) să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărîre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În baza art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art. 13 din Legea Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.

În conformitate cu art.53 alin.(2) din Constituția RM, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

Colegiul notează că persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul de a cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă se va constata caracterul ilicit al acțiunilor sau inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din conținutul art. 402 Cod contravențional, rezultă că, ”Contravenţiile prevăzute la art.263, art.266 alin.(6), art.2721 alin.(1), (2), (4)–(6) şi (12), art.273 pct.5) şi 51), art.275 alin.(2), art.277 alin.(2), (3), (6), (8) şi (9), art.2771 alin.(1), (2) şi (4), art.288, 289, 290, 291, 2931 , 2932 alin.(1), (2) şi (3), art.2951 , 297, 2971 , 298, 299, 3011 , 311, 19 330 se examinează conform competenţei, de către

autoritatea administrativă de inspectare financiară din subordinea Ministerului Finanţelor sau de către Serviciul Fiscal de Stat.

Contravenţiile prevăzute la art.293, 295, 349 alin.(1) se examinează de către autoritatea administrativă de inspectare financiară sau, după caz, de Serviciul Fiscal de Stat, în funcţie de organul care le-a constatat. Sînt în drept să examineze cauze contravenţionale şi să aplice sancţiuni conducătorii direcţiilor generale finanţe ale unităţilor administrativ-teritoriale şi adjuncţii lor, angajaţii din cadrul Serviciului Fiscal de Stat împuterniciţi prin ordinul directorului Serviciului, conducătorul autorităţii administrative de inspectare financiară din subordinea Ministerului Finanţelor, adjunctul său şi conducătorii subdiviziunilor teritoriale ale acesteia, directorul Agenţiei Achiziţii Publice şi adjunctul lui.

Potrivit pct. 3 al Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Fiscal de Stat aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 395 din 05-06-2017, Serviciul Fiscal de Stat are statut de persoană juridică de drept public, dispune de ştampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și denumirea sa.

Colegiul învederează prevederile art. 13 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, care indică expres că repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget. *Prejudiciul material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe*.

Având în vedere că în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că, sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 4000,00 lei nu a fost aplicată reclamantului ***** de către instanța de judecată, prin prisma prevederilor art. 13 alin. (1) citat supra, instanța de fond întemeiat a stabilit că prejudiciul pretins poate fi reparat de către organul care a aplicat sancțiunea contravențională.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că, ***** incorect și-a îndreptat acțiunea împotriva Ministerului Justiției, care, în speță, prin efectul legii, nu poate fi subiect în raportul obligațional de răspundere civilă.

Totodată, instanţa de apel subliniază că, în conformitate cu prevederile art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi îi aparține reclamantului și, anume lui ***** de a înainta acțiune față de pârâții corespunzători, astfel, alegerea pârâtului aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

Așadar, Colegiul reiterează corectitudinea instanței de fond, care în mod just a respins pretenția reclamantului/apelant ***** cu privire la acordarea

despăgubirilor pecuniare, în condițiile în care reclamantul și-a înaintat acțiunea către pârâtul necorespunzător.

Se resping afirmațiile din cererea de apel, precum că instanța de fond neîntemeiat a respins acțiunea, deoarece apelantul interpretează eronat normele de drept și situația de fapt, iar soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă și respectării prevederilor art.121, art.122 Codul de procedură civilă.

Totodată, Colegiul civil constată că, argumentele invocate în cererea de apel, în esenţa lor, sunt similare argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost deja supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, iar actele normative vizate au fost interpretate şi aplicate elocvent de instanţa de fond prin prisma circumstanţelor importante ale cauzei.

Instanţa de apel notează că, reprezentantul apelantului nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării netemeiniciei hotărârii instanței de fond.

În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.

În circumstanțele de fapt și de drept constatate și descrise și, deoarece hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea corectă a probelor administrate în conformitate cu cerințele art. 130 Cod de procedură civilă, iar motivele invocate de apelant în cererea de apel se reduc, în marea sa majoritate, la critici formale, lipsite de suport probant și în lipsa unei justificări legale, Colegiul consideră apelul neîntemeiate și care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe pronunțată în cauză.

Luînd în considerație cele expuse, Colegiul civil a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel declarată de avocatul Ctitor Natalia, în interesele apelantului *****. Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la

un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art.390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ,

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Ctitor Natalia, în interesele apelantului *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Serviciul Fiscal de Stat, cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională și constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, în cadrul examinării procesului contravențional, compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei motivate.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila